

Bevor die Mauer kam, ...

Zanim pojawił się mur ...

Gramatyka

To trzeba zapamiętać

Zdania podrzędnie złożone – ciąg dalszy

Zdania okolicznikowe czasu

Zdanie podrzędnie złożone: ZG = zdanie główne, ZP = zdanie poboczne

1. Czasowe zdania poboczne rozpoczynają się od następujących spójników:

als (gdy, kiedy) gdy czynność w zdaniu głównym i czynność w zdaniu pobocznym są w tym samym czasie (tylko w czasie przeszłym *Präteritum*). W zdaniu pobocznym czasownik znajduje się na końcu zdania.

ZG: Es gab zwei deutsche Staaten. Bonn war die Hauptstadt der Bundesrepublik Deutschland.

ZP: **Als** es zwei deutsche Staaten gab,

ZG: war Bonn die Hauptstadt der Bundesrepublik Deutschland.

bevor (zanim) gdy czynność w zdaniu pobocznym miała miejsce po czynności w zdaniu głównym. W zdaniu pobocznym czasownik znajduje się na końcu zdania.

ZG: Hier war viel los. Dann war die Mauer da.

ZP: **Bevor** die Mauer da war,

ZG: war hier viel los.

2. Szyk wyrazów w zdaniach podrzędnie złożonych

a) W zdaniu pobocznym czasownik znajduje się zawsze na końcu.

b) Jeśli zdanie poboczne jest na początku, to zdanie główne rozpoczyna się od czasownika.

ZP		ZG	
	Verb	Verb	
Bevor die Mauer da	war	war	hier viel los.
Als es 2 deutsche Staaten	gab	war	Bonn die Hauptstadt der BRD.

c) Jeśli zdanie główne jest na początku, to obowiązuje w nim normalny szyk wyrazów.

ZG		ZP	
Verb			Verb
Hier war viel los,		bevor die Mauer da	war.
Bonn war die Hauptstadt der BRD,		als es 2 deutsche Staaten	gab.

d) Czasy w zdaniach podrzędnie złożonych

als: zdanie główne i poboczne są w tym samym czasie (nigdy czas teraźniejszy).

bevor: zdanie główne i zdanie poboczne są w następujących czasach:

zdanie poboczne (ZP)	zdanie główne (ZG)
czas teraźniejszy	czas teraźniejszy lub czas przeszły <i>Perfekt</i>
czas przeszły <i>Präteritum</i>	czas przeszły <i>Präteritum</i>

Wyrażenia i zwroty z dialogów

Bevor wir weiterfahren, möchte ich ...

nicht möglich sein:

zu Ende sein:

zu spät sein:

Das war nicht mehr möglich.

Die Straßen waren einfach zu Ende

Bevor es zu spät ist, ...

Informacje o Berlinie i jego zabytkach

die Mauer: "mur berliński" (1961–1989) zbudowany przez władze NRD, podzielił miasto na część wschodnią i zachodnią. Wzdłuż muru rozciągała się tzw. strefa śmierci, wkroczenie w którą stanowiło śmiertelne niebezpieczeństwo i tym samym uniemożliwiało obywatelom NRD ucieczkę na Zachód.

das Brandenburger Tor: Brama Brandenburska, zbudowana w latach 1788–1791, stanowiła symbol otwarcia na Zachód. Do Bramy biegła wspaniała aleja "Unter den Linden" (Pod lipami), a wieńcząca Bramę kwadryga nawiązuje do wzorów starożytnej sztuki greckiej.

Andreas robi Exowi pospieszny wykład z powojennej historii Niemiec. o której skrzat – rzecz jasna – nie ma żadnego pojęcia.

Ex: Ist Berlin nun Hauptstadt oder nicht?

Andreas: Also: Berlin war bis 1945 Hauptstadt. Danach gab es ja zwei deutsche Staaten: die Bundesrepublik Deutschland, die BRD, und die Deutsche Demokratische Republik, die DDR. Als es die beiden Staaten gab, war Bonn die Hauptstadt der Bundesrepublik und Ostberlin die Hauptstadt der DDR.

Ex: Und heute?

Andreas: Seit der Vereinigung von 1990 ist Berlin wieder die Hauptstadt von Deutschland.

Dr. Thürmann: Entschuldigen Sie, Herr Schäfer: Bevor wir weiterfahren, möchte ich Ihnen das Brandenburger Tor zeigen. Kommen Sie, wir steigen aus.

Dr Thürmann uzupełnia wiedzę Exa o murze berlińskim.

Dr. Thürmann: Das ist also das Brandenburger Tor. Und hier stand die Mauer. Als ich nach Berlin kam, gab es die Mauer noch nicht. Und dann, plötzlich, über Nacht, war sie da. Das war furchtbar. Bevor die Mauer da war, war hier viel los. Man ging durch das Brandenburger Tor von Osten nach Westen, von Westen nach Osten. Aber dann war das plötzlich nicht mehr möglich. Fast 30 Jahre stand hier die Mauer, man konnte plötzlich nicht mehr weitergehen, die Straßen waren einfach zu Ende.

Ex: Ich sehe die Mauer gar nicht.

Dr. Thürmann: Sie ist unsichtbar, wie du, Ex. Sie ist nur noch ein Souvenir...

Berliner Ausrufer*: Ein Stück Mauer, extra für Sie, ein Souvenir, ein Stück Mauer, nur drei Mark. Kaufen Sie jetzt ein Stück Mauer, bevor es zu spät ist!

(* Berliner Ausrufer = sprzedawca pamiątek – okrucinów muru berlińskiego jako atrakcji turystycznej)

Słówka i zwroty

zwei deutsche Staaten
die Bundesrepublik Deutschland
(BRD)
die Deutsche Demokratische
Republik (DDR)
als
die beiden Staaten
bevor
weiterfahren
das Brandenburger Tor
die Mauer
plötzlich
über Nacht
viel los sein
von Osten nach Westen
der Osten
der Westen
möglich sein
weitergehen
zu Ende sein
das Souvenir
ein Stück Mauer
extra für Sie
bevor es zu spät ist

dwa państwa niemieckie
Republika Federalna Niemiec
(RFN)
Niemiecka Republika
Demokratyczna (NRD)
kiedy, gdy
oba państwa
zanim
jechać dalej
Brama Brandenburska
mur
nagle
w ciągu nocy
dużo się dzieje; jest duży ruch
ze wschodu na zachód
wschód
zachód
jest możliwe
iść dalej
kończyć się
pamiątka
kawalek muru
specjalnie dla pana/pani
zanim będzie za późno

Ćwiczenia

1 Proszę wpisać w czasie przeszłym *Präteritum* odpowiednią formę osobową czasownika podanego w nawiasie.

1. Berlin _____ bis 1945 Hauptstadt. (sein)
2. Danach _____ es zwei deutsche Staaten. (geben)
3. Bonn _____ die Hauptstadt der Bundesrepublik Deutschland und Ostberlin die Hauptstadt der DDR. (sein)
4. Hier _____ die Mauer. (stehen)
5. Man _____ durch das Brandenburger Tor von Osten nach Westen. (gehen)
6. Man _____ plötzlich nicht mehr weitergehen. (können)

2 Z dwóch zdań głównych proszę zrobić przy pomocy spójnika *als* zdanie główne i zdanie poboczne.

1. Es gab zwei deutsche Staaten. Bonn war die Hauptstadt der BRD.

2. Dr. Thürmann kam nach Berlin. Es gab die Mauer noch.

3. Die Mauer war noch nicht da. Man konnte durch das Brandenburger Tor gehen. _____
4. Die Mauer stand hier. Man konnte plötzlich nicht mehr weitergehen. _____
5. Andreas war in Berlin. Er schlief bei Freunden.

6. Andreas war in Berlin. Er rief Dr. Thürmann an.

7. Andreas rief Dr. Thürmann an. Der machte ihm einen Vorschlag.

8. Andreas und Ex waren in Berlin. Sie machten eine Tour mit dem Hunderter-Bus. _____

3 W ćwiczeniu podane są po dwa zdania główne zawierające okoliczniki czasu: *zuerst* (najpierw) i *dann* (potem). Proszę zamienić je na zdanie główne i zdanie poboczne, używając spójnika *bevor*. (uwaga: w pt. 3. i 4. należy zamienić miejscami imiona własne i zaimki osobowe)

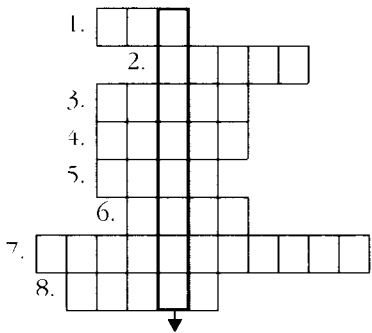
1. Zuerst möchte ich Ihnen das Brandenburger Tor zeigen. Dann fahren wir weiter. _____
2. Zuerst konnte man durch das Brandenburger Tor gehen. Dann war die Mauer da. _____
3. Zuerst fahren Ex und Andreas zur Siegessäule. Dann fahren sie zum Alex.

4. Zuerst hat Andreas in Aachen gearbeitet. Dann ist er nach Berlin gefahren.

5. Zuerst hat er seine Freunde besucht. Dann hat er Dr. Thürmann angerufen

4 Proszę uzupełnić brakujące wyrazy, a następnie wpisać je do krzyżówki. Otrzymane w wyróżnionej rubryce pionowej hasło stanowi rozwiązanie. (ü = ü)

1. Hier war früher viel _____
2. Man ging durch das Brandenburger Tor von Westen nach _____
3. Vor 1961 gab es die _____ noch nicht.
4. _____ wir weiterfahren, möchte ich .
5. Plötzlich, _____ Nacht war sie da.
6. Die Straßen waren plötzlich zu _____.
7. Seit der _____ ist Berlin wieder Hauptstadt.
8. Ein Stück Mauer, _____ für Sie.

Die Mauer ist nur noch ein _____